

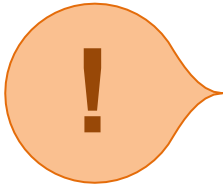


AFFEKTIV POLARISERING I SVERIGE

HENRIK EKENGREN OSCARSSON



Vad är affektiv polarisering?



En form av polarisering där individer utvecklar starka negativa känslor, som ogillande eller hat, mot personer i motsatta politiska *grupper*, inte bara på grund av oenighet i sakfrågor utan baserat på deras identitet som gruppmedlemmar.



Hur kan man mäta affektiv polarisering?



Ett vanligt mått på affektiv polarisering utgår från vad partisympatisörer tycker om varandras *partier*. Då mäts den samlade mängden antipatier och sympatier i ett partisystem.

Tabell 14.2 De svenska väljarnas sämsta partier 1970–2022 (procent).

	V	MP	S	C	L	KD	M	SD	NYD	Annat parti	Antal svarande
1970	39	-	3	0	2	4	39	-	-	14	2 167
1973	39	-	4	1	8	4	30	-	-	15	1 760
1976	52	-	4	3	2	2	35	-	-	1	2 046
1979	41	-	10	5	2	2	40	-	-	1	2 382
1991	26	7	7	2	2	3	17	-	35	0	2 240
2018	14	12	3	2	0	2	3	51	-	13	2 990
2022	12	30	2	3	1	5	3	43	-	0	3 964

Källa: Valundersökningarna 1970–2022.

Kommentar: Frågan lyder "Vilket parti tycker du sämst om?". Resultaten har viktats mot partival. De huvudsakliga partierna i Annat parti var 1970: Kommunistiska Förbundet Marxist-Lenisterna (0,4%), 1973: Kommunistiska Förbundet Marxist-Lenisterna (revolutionärerna) (0,2%) och 2018: Feministiskt Initiativ (12%).



Tabell 14.3 Negativ partiidentifikation i Sverige. Andel väljare som uppger att de *aldrig* skulle rösta på ett visst parti, 2018 och 2022 (procent).

	V	MP	S	C	L	KD	M	SD	FI	Annat	Sum	N
2018	16	7	2	1	0	2	3	56	12	1	100	3 726
2022	19	22	2	2	1	3	2	48	–	1	100	3 243

Källa: Valundersökningarna 2018 och 2022.

Kommentar: Frågan lyder "Finns det något parti du aldrig skulle rösta på?" I 2022 års valundersökning var Feministiskt Initiativ (FI) inte med som ett eget svarsalternativ. Resultaten har viktats mot de officiella valresultaten.

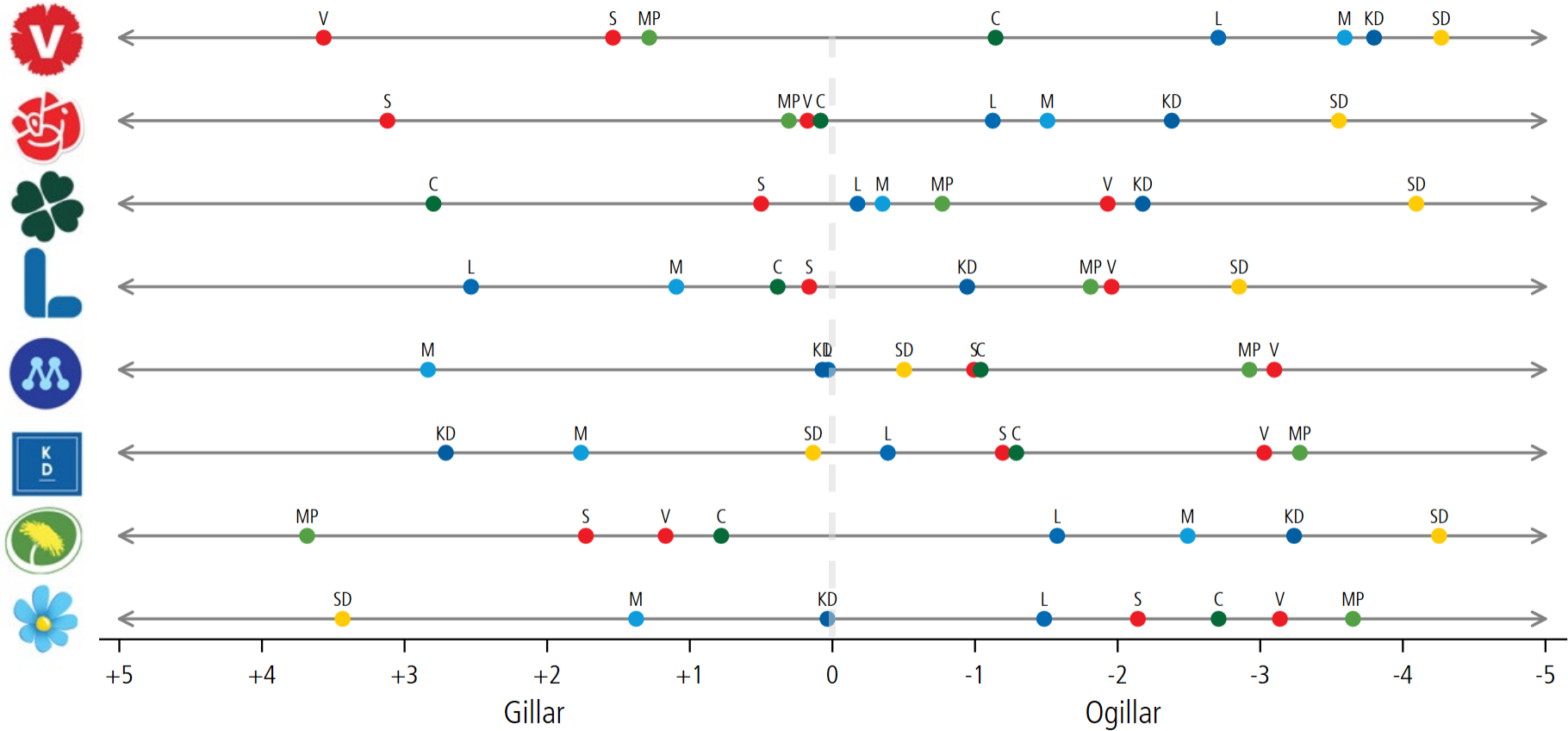
Ogillar-gillarskalan

”Den svenska känslotermometern”

”Var skulle du placera de olika partierna/partiledarna på nedanstående skala?”

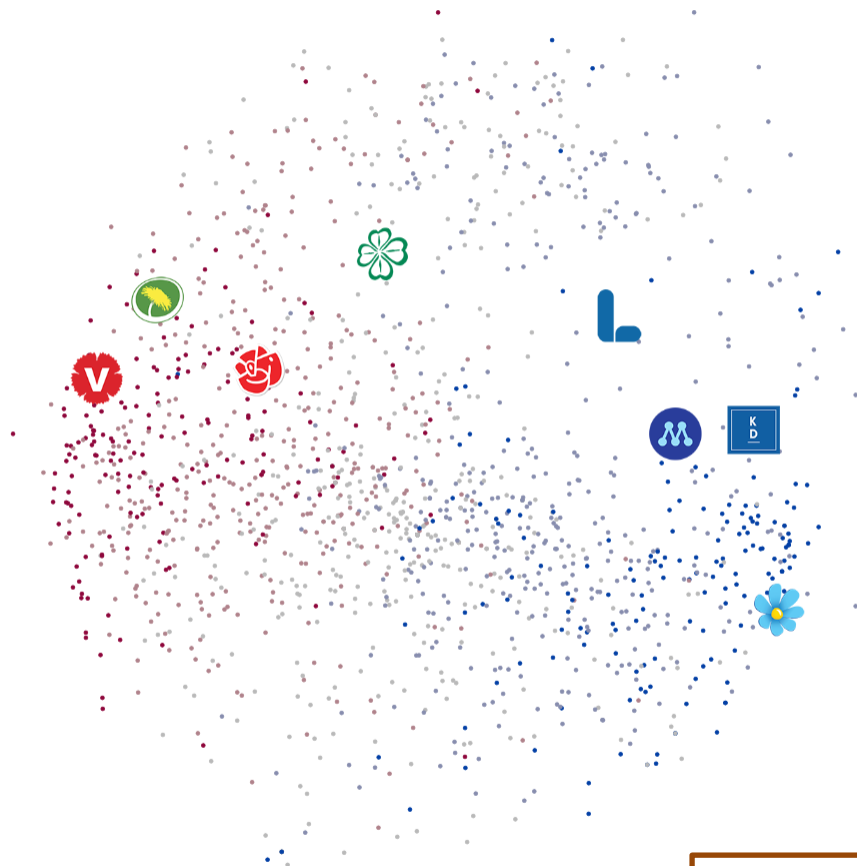


Partisympatisörernas ogillande och gillande av partier 2023



Källa: Nationella SOM-undersökningen 2023.

2023



Var skulle du placera de olika partierna/partiledarna på nedanstående skala? (ogillar-gillarskala)

Politisk självplacering

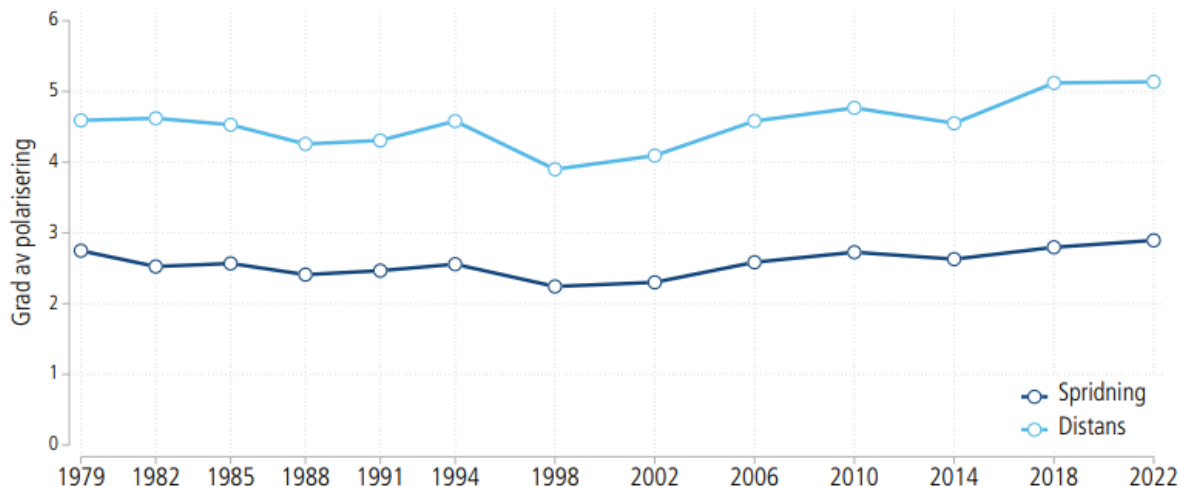
- Klart till vänster
- Något till vänster
- Varken vänster eller höger
- Något till höger
- Klart till höger

Källa: Nationella SOM-undersökningar

Bearbetning: Multidimensionell utvecklingsanalys av svenska folkets evalueringar av partier och ledare på en ogillar-gillarskala (Staffan Betnér)



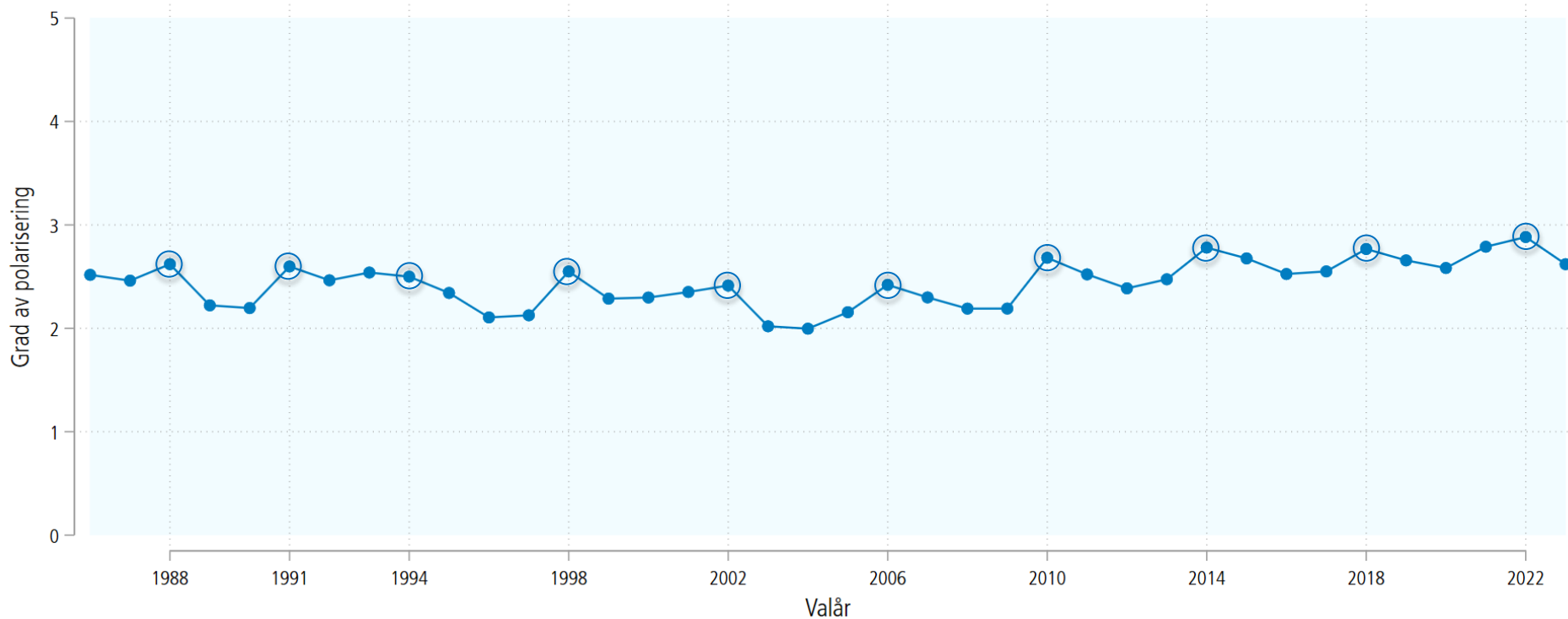
Figur 14.6 Affektiv polarisering i Sverige 1979–2022 (Wagners index för affektiv polarisering).



Källa: Valundersökningar 1979–2022. **Kommentar:** Figuren visar utvecklingen av affektiv polarisering i Sverige med hjälp av Wagners (2020) två ovtikade spridningsmått. Resultaten som bygger på valundersökningarna är viktade mot de officiella valresultaten. De två måtten *Spridning* och *Distans* är hämtat från Wagner (2020). *Spridning* är ett spridningsmått på hur bred variation det finns i väljarnas åsikter över samtliga partier. Ju större skillnader i partiernas gillar-ogillar poäng "inom" varje väljarna, desto större spridning och därmed högre indexvärde. *Distans* representerar medel-distansen från respondentens mest omtyckta parti till de övriga partierna. Ju längre distans, desto högre indexvärde. Se Wagner (2021) för en detaljerad beskrivning.

Affektiv polarisering i Sverige 1986-2023

Elektoral cykel: Högre affektiv polarisering under valår



Ömsesidigt gillande (ÖS) mellan par av partier

Beräknas genom att multiplicera:













Vad **parti A**s väljare tycker om **partiet B** \times Vad **parti B**s väljare tycker om **partiet A**



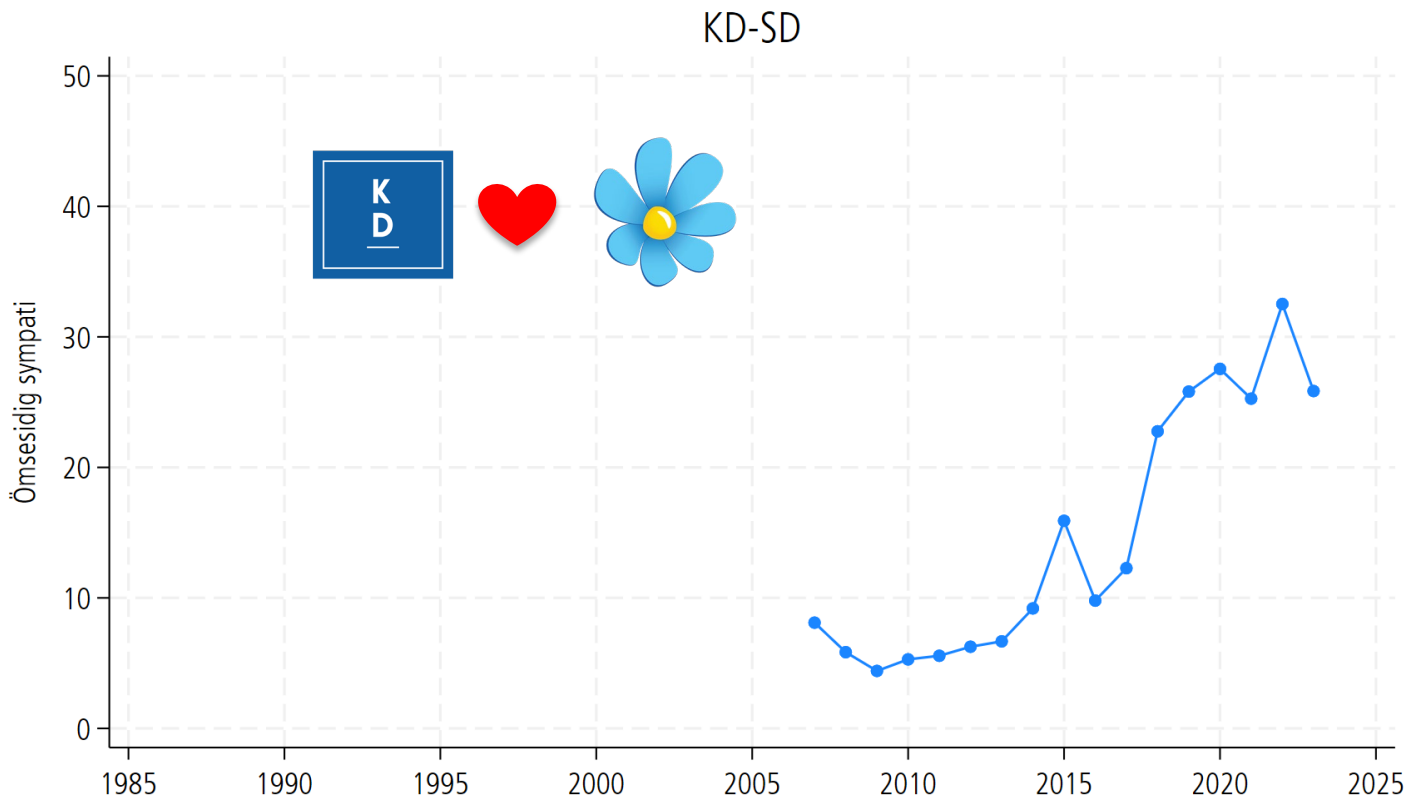
Måttet normeras på Celsiuskt manér mellan 0 (fryspunkt) och 100 (kokhett)

Hela listan 1-28

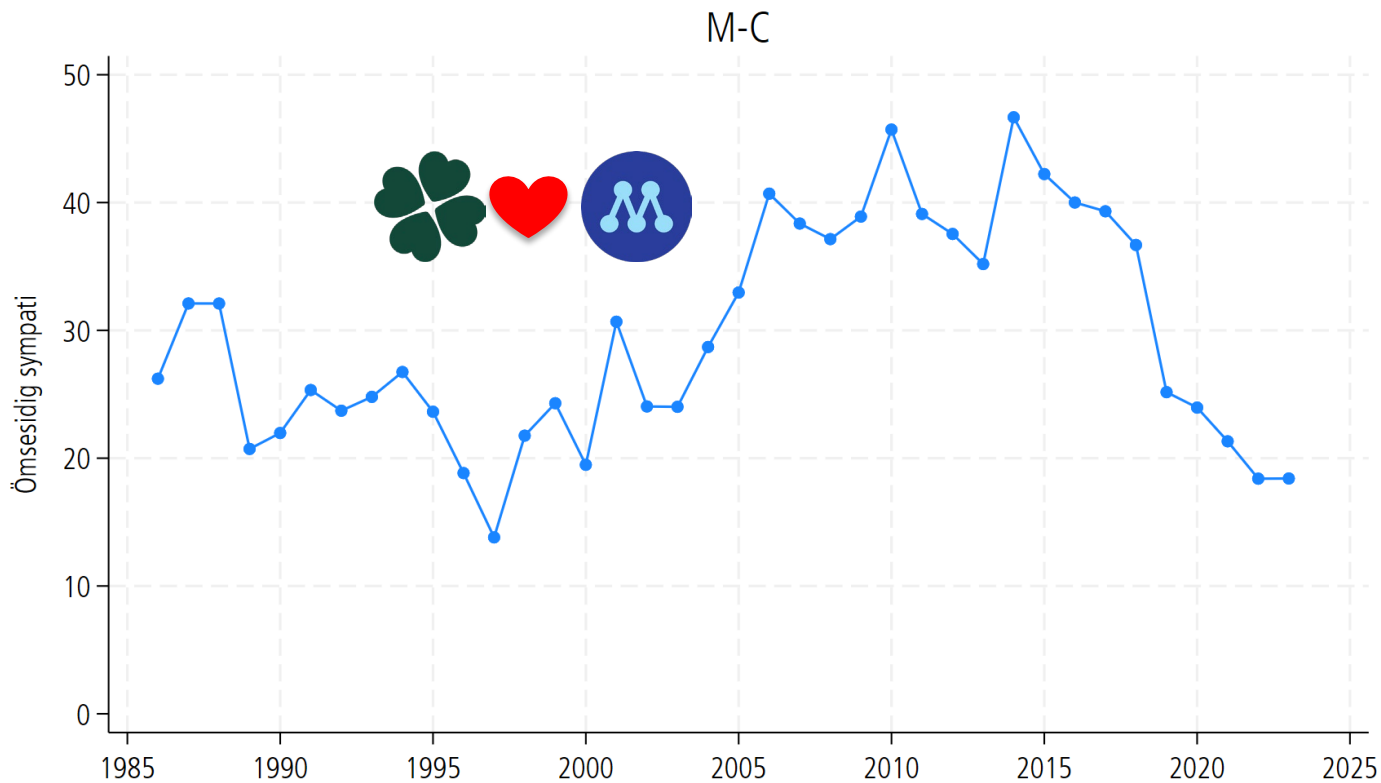
Partisympatisörernas ömsesidiga sympatier för varandras partier (ÖS)

Partipar	ÖS-mått	Rang
  M-KD	48,2	#1
  MP-V	42,7	#2
  MP-S	39,3	#3
V-S	38,3	#4
M-L	38,3	#5
M-SD	36,1	#6
C-S	36,1	#7
KD-SD	34,8	#8
C-L	28,6	#9
C-MP	25,1	#10
L-KD	24,3	#11
S-L	21,6	#12
M-C	18,5	#13
C-V	13,1	#14
S-M	12,7	#15
L-MP	11,2	#16
C-KD	10,4	#17
S-KD	8,0	#18
L-SD	7,6	#19
V-L	5,4	#20
SD-S	3,8	#21
M-MP	3,3	#22
V-M	2,2	#23
MP-KD	2,2	#24
KD-V	2,0	#25
  C-SD	1,9	#26
  V-SD	1,0	#27
  SD-MP	0,3	#28

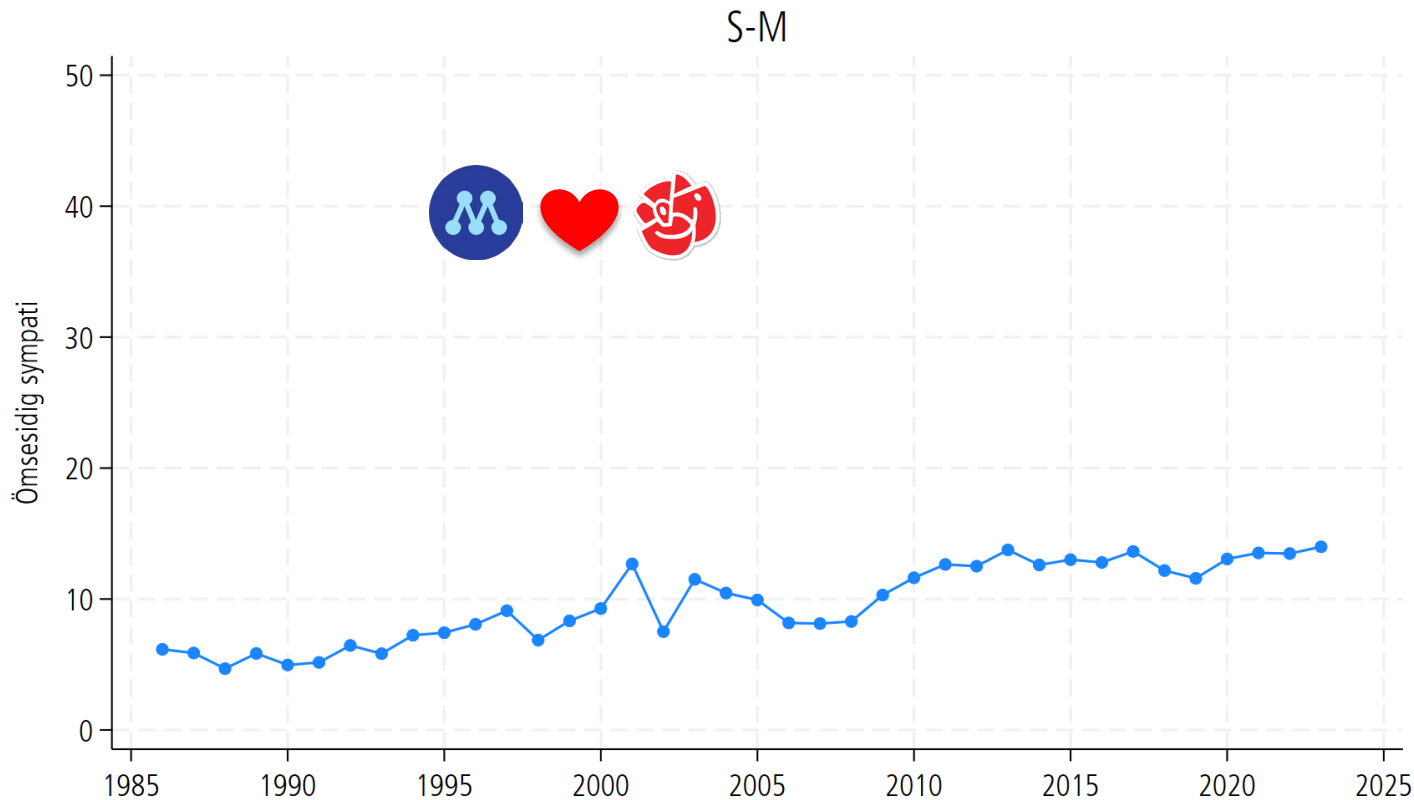
Ömsesidiga sympatier i förändring



Ömsesidiga sympatier i förändring



Ömsesidiga sympatier i förändring





Hur har valet 2022 förändrat väljarnas bild av det politiska landskapet?

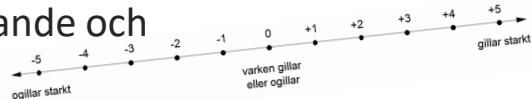


... liberalernas sympatisörer kategoriseras närmare mitten-vänsterblocket än mitten-högerblocket

Mittenpartiernas blocktillhörighet 1988-

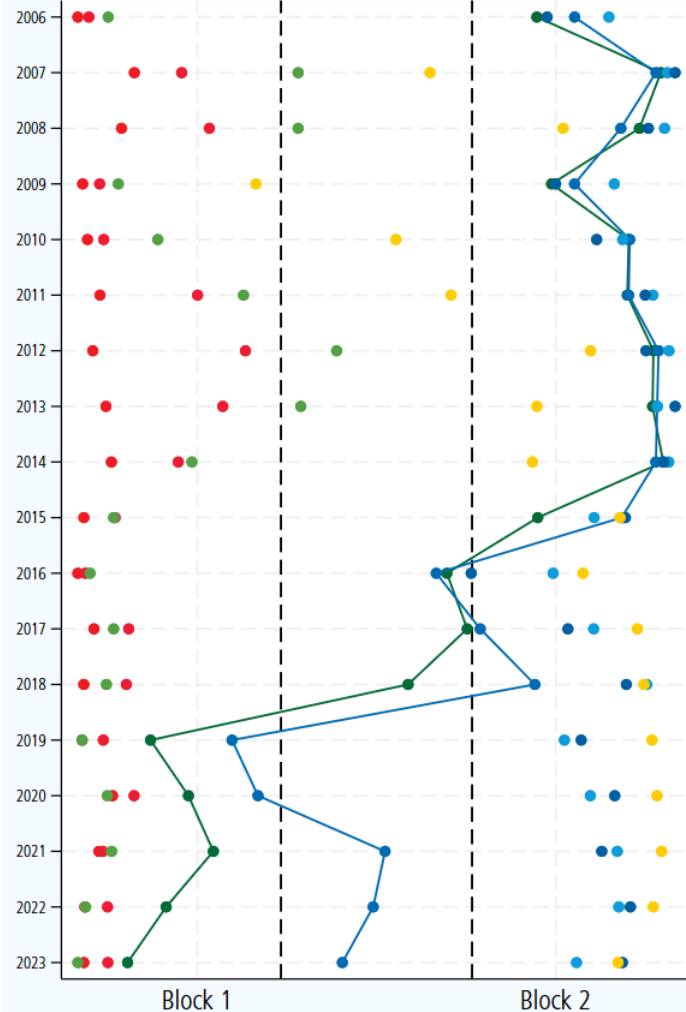
En klusteranalys av väljarnas ogillande och gillande av partierna.

- Indata är väljarnas ogillande och gillande av alla partier



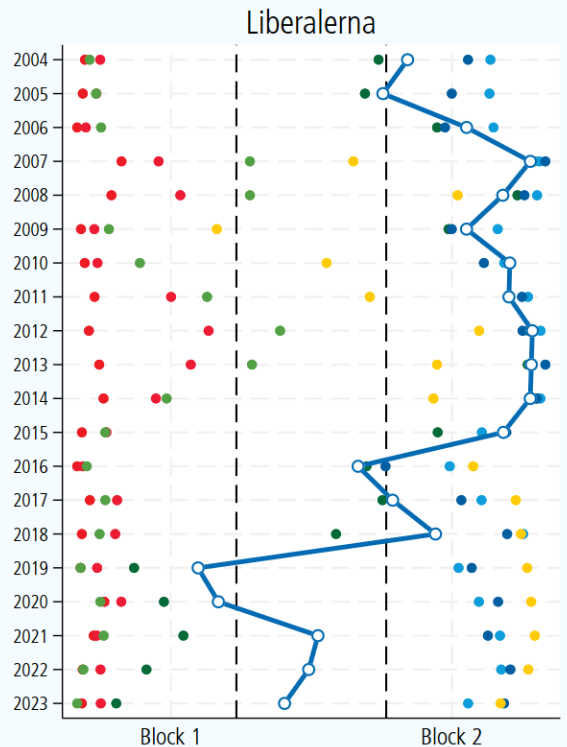
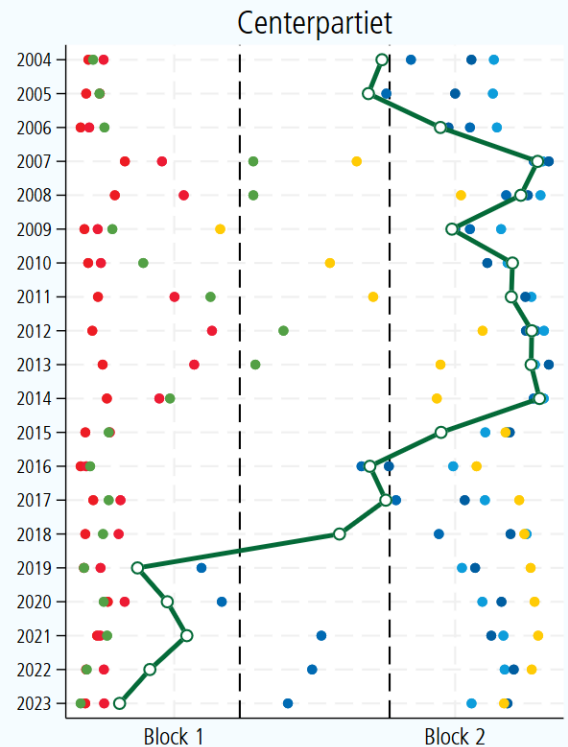
- Bygger på en lösning med **två kluster**
- Partiernas positioner visar sannolikheten för att partiet klassificeras till något av klustren

Två block i svensk politik





Två block i svensk politik under 20 års tid



Källa: Nationella valundersökningar 1988-2022, Nationella SOM-undersökningar 1988-2023.
Totalt antal svarande i analysen är n=98 365.

Sammanfattning

- Svenska folkets antipatier för flankpartier är lika starka som de alltid varit
- Idag är V, MP och SD de minst omtyckta partierna
- Väljarnas sympatier och antipatier struktureras efter vänster-högerideologi och blocktillhörighet
- M- och KD-sympatisörer har starkast ömsesidigt gillande för varandras partier
- SD- och MP-sympatisörer har svagast ömsesidigt gillande för varandras partier
- Känslomässigt befinner sig Liberalerna i limbo: varken i mitten-vänster eller mitten-högerblocket.
- Centerpartiet är numera mer gillat bland de rödgröna partierna till vänster än av Tidöpartierna till höger.
- Väljarna gillar partiernas anhängare bättre än anhängarnas partier



Tack!